№ 231. Piątek 4. Października 1861. Rok wydania 51.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z poczta kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Insercya w półkolumnie. drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Włochy. — Niemcc. — Rosya i Królestwo Polskie. — Księstwa Naddunajskie. — Montenegro. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Nowiny dworu. — Nauczyciele szkół wiejskich.)

Wiedeń, 1. października. Jego c. k. Apostolska Mość raczył przyjmować wczoraj przed południem wiele osób prywatnych na audyencye.

— C. k. ministeryum stanu, w zastrzeżeniu osobnych rozporządzeń względem umieszczenia nanowo usuniętych od służby w krajach węgierskich a z funduszów publicznych opłacanych nauczycieli szkół ludowych i pośrednich w niemiecko-sławiańskich krajach koronnych, zawezwało usilnie wszystkie podwładne namiestnictwa i rządy krajowe, ażeby uprawnionym do prezentacyi nauczycieli osobom prywatnym i gminom jakoteż ordynaryatom kraju przedstawiły niezasłużony smutny los nauczycieli komunalnych pozbawionych chleba w krajach węgierskich, i starały się na tej drodze, jako też bezpośrednio przy wykonywaniu przysługującego sobie prawa mianowania, by przy zdarzającem się obsadzaniu posad przy szkołach ludowych i pośrednich podległych sobie okręgów administracyjnych uwzględniano rzeczonych nauczycieli, jeżli się obiegają o to, a osobliwie tych, którzy pochodzeniem swojem należą do odnośnego kraju koronnego.

(Posiedzenie izby deputowanych z dn. 1. października.)

Prezyduje dr. Hein.

Na ławce ministryalnej pp. de Schmerling, bar. de Mecséry, de Plener, de Lasser i hr. Wickenburg.

Pomiędzy petycyami nadeszła także petycya wiedeńskiej gminy miejskiej o utrzymanie instytucyi stowarzyszeń.

Dep. Riccabona interpeluje JEx. ministra stanu czyli można spodziewać się otworzenia z początkiem roku szkolnego uniwersytetu w Padwie. Nieznajomość języka niemieckiego utrudnia młodzieży włoskiej możność kształcić się na innych uniwersytetach. JEx. minister odpowie na powyższą interpelacyę na jednem z najbliższych posiedzeń.

Dep. Wodzicki interpeluje JEx. ministra sprawiedliwości w sprawie karnej redaktora *Głosu*. Ostateczna rozprawa ma się toczyć przy drzwiach zamkniętych. Nie ma do tego prawnych powodów. Wykluczenie jawności sprzeciwia się konstytucyi, i zachwiałoby ufność w sprawiedliwość sędziów. Co zamierza uczynić ministerstwo w tym względzie.

JEx. minister policyi odpowiada na interpelacyę dep. Prażaka względem znanego rozporządzenia c. k. namiestnictwa morawskiego. Rozporządzenie to musiało być wydane ze względu na postępowanie stronnictw, na doniesienia dzienników, że młodzież zamierza użyć pory wakacyi na agitacye pomiędzy ludnością wiejską. Rozporządzenie było oparte na zasadzie prawnej. Kocia muzyka w Holeszowie jest dostatecznym dowodem, że powody te nie były urojone zaczem postępowanie namiestnictwa nie było niezgodne z konstytucyą i rząd nie może uznać go nagannem.

W dalszym ciągu dyskusyi nad art. 15. ustawy gminnej zabiera głos JEx. minister finansów i wykazuje różnice między projektem rządowym a wnioskiem wydziału co do tego artykułu. Nie ma nic do zarzucenia wnioskowi wydziału lecz wolałby pozostawić go tak jak jest w projekcie rządowym.

Zyblikiewicz chce ażeby były ustanowione jedne normy poboru wszelkich podatków, i nie zostawiać rzeczy tej do rozstrzygnięcia raz gminie wyższego rzędu, raz ustawodawstwu krajowemu.

Wurzbach wnosi poprawkę, aby w pewnych razach pozostawić ustawodawstwu krajowemu, oznaczyć miarę konkurencyi gmin w niektórych podatkach.

Herbst nie zgadza się z ustępem drugim.

Co do ustępu 4. ten należy pozostawić calkiem tak jak jest w projekcie rządowym.

Dep. Hopfen zgadza się co do ustępu 2. z poprzednim mówcą, a co do ustępu 4. z wnioskiem Zyblikiewicza. — Wnosi poprawkę do ustępu 2.

Sprawozdawca zgadza się z wnioskiem JEx. ministra finansów, tudzież z poprawkami Herbsta i Wurzbacha.

JEx. minister finansów oświadcza się przeciw poprawce Zyblikiewicza. Poprawka upada. Ustęp 1. wniosku wydziału przyjęty bez zmiany. Ustęp 2. projektu rządowego przyjęty 85. głosami przeciw 72. Ustęp 3. z poprawką Zyblikiewicza tudzież ustęp 4. przyjęty. Pr. Herbst cofa swą poprawkę.

Do art. 16. wniosku wydziału wnosi poprawkę hr. Hartig, aby w razie rozwiązania ze strony władzy publicznej wydziału gminy przysłużał gminie rekurs do ministerstwa stanu.

Grünwald żąda aby szef kraju miał prawo rozwiązać reprezentacyę gminy zgadza się zresztą z poprawką Hartiga. Art. 16. przyjęty z poprawką Hartiga.

(Peszteński wydział komitatowy. — Otwarcie uniwersytetu w Peszcie.)

Pesth Ofner Ztg. pisze:

Pomimo, że kr. namiestnictwo rozporządzeniem swojem z d. 28. sierpnia zawiesiło posiedzenia peszteńskiego wydziału komitatowego, pomimo że wszelkie rozprawy jego zakazano, i nawet rozwiązano wydział, grono urzędników komitatu peszteńskiego powzięło zamiar odbyć konferencyę d. 29. z. m. o godzinie 4. po południu, jako w dniu poprzedzającym zakazane posiedzenie jeneralne, i naradzić się co czynić. Aby woli rządu zjednać poszanowanie i powagę, użyto siły zbrojnej, która nie dopuściła konferencyi, i wzbroniła wstępu każdemu, co nie mieszka w gmachu komitatowym. Z tej przyczyny grono urzędników ujrzało się zniewolone złożyć urzędowanie, i stósowne podanie podpisało. Tłum publiczności niedzielnej zgromadził się wprawdzie koło domu komitatowego, ale grożne, chociaż spokojne wystąpienie wojska oprzątnęło plac niebawem. — Ani z wojska, ani z pospólstwa nikt żadnej nie doznał przykrości.

Nazajutrz o godzinie 10 zebrali się reprezentanci komitatu peszteńskiego, chcąc odbyć posiedzenie jeneralne pomimo zakazu. Oficer, który we dwie kompanie zajął gmach komitatowy oświadczył im, że na to zezwolić nie może, poczem całe zgromadzenie „Szozat" śpiewając udało się do mieszkania nadżupana, hrabiego Stefana Karolyi; deputowany Jokai, który przybył wraz z innymi, oświadczył hrabiemu co się stało; poczem wszyscy członkowie komitatowi złożyli mu podziękowanie za dotychczasowe przodownictwo, i prosili go, aby na przyszłość, jeżeli przeszkody teraźniejsze usunięte zostaną, znowu stanął na ich czele. Tu wydział pożegnał hrabiego.

Hrabia Karolyi przemówił słów kilka na podziękowanie, zgromadzenie rozeszło się, a za kwadrans wszystkie ulice były już próżne.

Magy. Sajto z pewnego źródła donosi, że w czasie ostatniego zbiegowiska ulicznego w Peszcie, żołnierze nie używali wcale bagnetów, jak to fałszywie kilka dzienników doniosło.

— Chociaż w tym roku prelekcye na uniwersytecie peszteńskim zaczynają się dopiero z dniem 1. listopada, postanowił przecież senat akademicki, ażeby nowi urzędnicy i dygnitarze uniwersytetu rozpoczęli już swoje urzędowanie z dniem 1. października. Zaczem odbędzie się uroczyste otwarcie roku szkolnego 186½ dnia 1. października, przyczem Rector magnificus dr. Pauler rozpocznie swoje urzędowanie przemową węgierską.

Ameryka.

(Depesza Księcia Gorczakowa. — Rozkaz dzienny jenerała M'Clellan. — Stan rzeczy w Mexyku.)

Z Nowego Jorku sięgają wiadomości po dzień 14. b. m. Pan Stöckl miał audyencyę u prezydenta Lincolna, i odczytał przesłaną od księcia Gorczakowa depeszę. W tej depeszy wyraża Cesarz Alexander swe ubolewanie nad tem, że się nie spełniła jego nadzieja spokojnego rozwiązania sporów między Północą i Południem, lecz że walka nie może być prowadzona w nieskończoność. Naród amerykański, tak mówi depesza dalej, dałby dowód wysokiej mądrości politycznej, gdyby starał się tę sprawę po dobremu zagodzić, nim nastąpi bezowocny rozlew krwi, i gorsze jeszcze rozjątrzenie między spierającemi się stronami, a wtedy skończyłyby się wszystko obopólnem wysileniem a może upadkiem komercyalnej i politycznej potęgi. W końcu żąda Cesarz od pana Stöckl użyć swojego wpływu, ażeby uzyskać pojednanie, nie tylko dla tego, ponieważ Unia zdaniem Rosyi stanowi ważny żywioł w powszechnej równowadze potęgi, lecz ponieważ Rosya i Ameryka, leżące na

ostatnich kończynach dwóch światów, zdają się być powołane do naturalnej wspólności interesów i sympatyi. Pan Seward przysłał krótką odpowiedź w depeszy, w której wyraża zaspokojenie, jakie czuje rząd unii z powodu tej nowej rękojmi dobrych stosunków między Ameryką i Rosyą.

— Jenerał M'Clellan wydał do wojsk podkomendnych następujący z Washingtonu rozkaz dzienny:

Rozkaz jeneralski nr. 7. Komenderujący jenerał-major życzy i żąda, aby jego podwładni bardziej jak dotąd szanowali dzień niedzielny. Walczymy za świętą sprawę, powinniśmy starać się o błogosławieństwo Stwórcy. Wyjąwszy napad nieprzyjacielski lub inna potrzeb wojskową, zaleca się oficerom dowodzącym, aby w dniu niedzielnym wszelkie prace zawieszone zostały; aby w dniu tym nie odbywały się żadne niepotrzebne marsze; aby ludzie ile możności wypoczęli przy pracy; aby po zwykłym przeglądzie porannym znajdywali się na nabożeństwie, aby oficerowie i żołnierze jednakowo do tego dążyli, aby w dniu niedzielnym panowała przyzwoitość i spoczynek. — Ten rozkaz jeneralski nie jest jedynie próżną formą. Ludzie i zwierzęta powinny spoczywać jeden dzień w tygodniu. Nadto świętym naszym obowiązkiem jest szanować dzień poświęcony Bogu, który rozdaje łaski i rządzi wypadkami bitew.

George B. M'Clellan

Mexyk. Nieporadna administracya Juareza przejmuje kraj cały, i dotknęła niechęcią nawet gubernatorów w niektórych państwach federacyjnych tudzież znakomitych naczelników wojskowych, tak iż można wnosić, że lud mocno powstanie na prezydenta, jego ministeryum i na kongres. Utworzyła się takzwana średnia partya i zwróciła się ku exprezydentowi Comonfort, który przybył do państwa Nowy Leon. — Stany zjednoczone Ameryki północnej poglądają z obrazą na angielsko-francuską interwencyę, ale zewnętrzne walki paraliżują obecnie całą ich czynność i nie dozwalają im oprzeć się wspólnej wyprawie Anglii i Francyi. Pan Corvin badał rząd mexykański względem zawarcia zaczepnego i odpornego przymierza, i względem wolnego przewozu przez Mexyk, ale nie znalazł uprzejmego przyjęcia, a propozycye jego nie odniosły dotychczas pożądanego skutku. Także i dawniejszy jeneralny konzul Stanów zjednoczonych w Vera-Cruz pan Pikett, co przybył jako ajent konfederacyi południowej, chociaż ma wielu przyjaciół między urzędnikami Mexyku, nie osiągnął swego zamiaru, aby Mexyk uznał urzędownie konfederacyę. Bez ustanku wydarzają się mordy, rozboje i napady na pocztę. — Jenerał Ortega przedsięwziął wyprawę na Marqueza i jego stronników, ścigał ich przeszło 200 mil, ale nie dogonił. Tymczasem Marquez i Zuloaga wtargnęli do bogatych kopalni srebra w Pachuka i zabrali 300.000 piastrów. Zresztą cudzoziemcom w mieście Mexyku i w okolicach przyległych pozwolono uzbroić się dla wzajemnej obrony, poczem także w dzielnicach utworzono korporacye, które jednak niechcąc być pomocnikami policyi i nie mięszając się do ruchów politycznych, poprzestają na dawaniu pomocy cudzoziemcom, którzy w swych pomieszkaniach są zagrożeni.

Hiszpania.

(Kortezy zwołane. — Wiadomości bieżące — Expedycya mexykańska.)

Madryt. Ministeryalna *Correspondencia* donosi, że Kortezy zgromadzą się z pewnością d. 30. października. Ministeryum postanowiło podać się do dymisyi, jeżeli z teraźniejszemi Kortezami nie będzie mogło rządzić, a jeżeli Królowa dymisyi nie przyjmie, tedy Kortezy rozwiążą, i nieco poźniej zwołają nowy parlament.

— *Diario Espannol* donosi, że Królowa przesłała własnoręczne pismo do Króla portugalskiego Don Pedra V., — w którem składa podziękowanie za order wieży i miecza, który Król portugalski udzielił księciu Asturyi. Jenerał Marchese, który jeździł w misyi do Napoleona III., powrócił znowu do Madrytu. — Gazeta Madrycka zawiera kilka nominacyi na jenerał-kapitanów i gubernatorów placu i prowincyi.

— Podług depeszy z Madrytu donosi *Patrie*, że jenerał Serrano gubernator Kuby otrzymał rozkaz, zawiesić wyjazd expedycyi mexykańskiej. Hiszpania nie chce działać sama w tej sprawie, lecz skłania się do spólnego wystąpienia z Francyą i Anglią; nie sądzą jednak w Madrycie, by odnośna konwencya mogła być podpisana w pierwszych dniach października.

Anglia.

(Stosunki mexykańskie.)

Londyn, 28. września. *Times* zdaje się zaprzeczać odnośnym doniesieniom *Patrie*, pisze bowiem, że Anglia będzie interweniować w Mexyku za porozumieniem z Francyą i Hiszpanią, i przyzwoleniem Stanów zjednoczonych, i że chodzi tylko o stosowną porę roku, ponieważ w czasie upałów, Vera Cruz i wybrzeża należą do okolic najniezdrowszych. Pierwszy krok w tem postanowieniu uczynił lord John Russell, a gdy o nim rząd francuski zawiadomiono, pan Thouvenel oświadczył, że Cesarz podobne powziął postanowienie. Następnie przypuszczono Hiszpanię do udziału; podejrzenia, że mocarstwa czynią ten krok nietylko w interesie swoich poddanych, którzy się znajdują w Mexyku, lecz także w zamiarach zdobywczych, nie ma żadnej podstawy; można się nawet spodziewać, że rząd mexykański ujrzawszy potężną eskadrę, namyśli się, i niedopuści krwi rozlewu.

Francya.

(Powrót Cesarza. — Wiadomości bieżące. — Podwyższenie disconto. — Doniesienia z Chin.)

Paryż, 28. września. Cesarz, Cesarzowa i następca tronu spodziewani są jak donosi *Patrie* w poniedziałek o godzinie 5tej wieczorem w Paryżu. Cesarz pozostanie kilka dni w St. Cloud, nim pojedzie do Compiégne. Tegoroczne łowy w Compiégne będą wspanialsze niż zwykle, osobliwie wielkie łowy z sokołami na cześć Jego Mości Króla pruskiego. Mnóstwo tych ptaków sprowadzono z Fontainebleau do Compiégne, jak również wszystkie ekwipaże myśliwskie. Oprócz francuskiego posła w Berlinie, księcia Latour d'Auvergne towarzyszyć będą Cesarzowi hrabia Walewski, marszałek Vaillant i p. Thouvenel.

— Francuski poseł w Mexyku, p. Dubois Saligny, powołany jest do Paryża i ma wkrótce przybyć. — Hrabia Vimercati nie przyjechał jeszcze, ale oczekiwany jest codnia.

— Kiamil Bej, wysłany w nadzwyczajnej misyi od wys. Porty do rządu francuskiego, przyjechał dziś zrana do Paryża.

— Znany francuski publicysta p. Léouzon-Leduc, wybiera się wkrótce jak słychać w szczególnej misyi w dłuższą podróż do Danii i Szwecyi.

— *Constitutionnel* zapewnia, że bank francuski dlatego tylko podwyższył swoje dyskonto ($5^1/_2$), ponieważ pomimo niskiej stopy procentowej w Londynie (3 prc.) zapas jego gotowizny zmniejszył się w ostatnich dwóch tygodniach o 31 milionów. Przyczyną tego ma być zdaniem *Constitutionnela* kupno zboża za granicą, i wielkie sumy, których Turyn, Liworno i Genua pozbawiły filie w Marsylii i Lionie. — *Indépendance* donosi, że wkrótce nastąpi podwyższenie na 6%.

— *Patrie* pisze że doniesienie, jakoby 100.000 powstańców miało zagrażać miastu Shanghai, jest zbytecznie przesadzone. Pojawiały się wprawdzie tłumy powstańców niedaleko od miasta, ale silny rekonesans garnizonu europejskiego zmusił je do odwrotu. Z przyczyny napaści, jakiej doznało poselstwo angielskie w Japonii, francuska korweta parowa „Duchayla" odeszła z Chin do Jeddo.

Holandya.

(Budżet.)

Haaga, 25. września. Minister finansów przedłożył izbie drugiej budżet na rok 1862. Podług niego wynoszą wydatki 86 milionów, a dochody 61 milionów, wyjąwszy nadwyżki z Indyi wschodnich. Te nadwyżki zmniejszyły się wprawdzie w bieżącym roku dla szczuplejszego plonu cyny, kawy i cukru o 5 milionów, a jednak z temi nadwyżkami przechodziłyby dochody w roku 1862 sumę wydatków o 3, 700.000 guldenów, gdyby nie musiały być doliczone do niej 10 milionów potrzebnych na budowę kolei żelaznych. Tym sposobem powstaje niedobór w sumie 6,300.000 guldenów, który jednak może być pokryty z nadwyżek dawniejszych lat, wynoszących 17 milionów; zaczem pozostanie w roku 1862 zawsze jeszcze $10^1/_2$ milion. do dyspozycyi. Pomimo wypływającego z czystych dochodów i wydatków niedoboru dowodzi minister, że stan finansów nie jest wcale niepomyślny, wspominając oraz, że dochód z podatków ciągle wzrasta, i zapowiada też przy tej sposobności poprawienie niektórych ustaw podatkowych.

Włochy.

(Konzularne archiwa neapolitańskie. — Okólnik Ricasolego do konzulów. — Nowe koleje żelazne. — Konsystoryum. — Francuscy urzędnicy w Civitavecchia. — Podział prowincyi neapolitańskich.)

Sardynia. Ministeryalna *Opinione* z 28. września donosi: Podług telegraficznych wiadomości z Madrytu zaproponowała Francya, ażeby archiwa włoskich konzulatów oddane zostały ajentom francuskim, którzy doręczą je potem rządowi włoskiemu. Sądzą, że Hiszpania przyjmie tę propozycyę.

Jenerał della Rocca, który w specyalnej misyi jedzie do Konstantynopola, uda się na Ateny, by złożyć Królowej gratulacyę ocalenia od zamachu.

— Urzędowa gazeta z dnia 25. września ogłasza okólnik Ricasolego do ajentów konzularnych. Okólnik ten zawiera instrukcye względem tych szczegółów, które się odnoszą do czynności konzularnych. Pan Ricasoli wyjaśnia tam stosunki kraju pod względem ekonomicznym. Dodaje, że okręta, które noszą pawilon włoski, mają na swych pokładach 6 do 800.000 tonów i 100.000 majtków. Tylko sardyńskie międzynarodowe stypulacye pozostają w mocy. Traktaty, które dawne państwa zawarły, nie mają znaczenia. Konzulowie nie mają czynności politycznych; jednak powinni wywierać wpływ odpowiedni do zamiarów rządu, a głównie upowszechniać przekonanie, że rząd mając na celu niepodległość i jedność Włoch, pragnie jednak utrwalić pokój europejski, a uwalniając kościół od trosk o rzeczy świeckie, postanawia zostać wiernym religii katolickiej, i jej duchowną niepodległość zapewnić.

— Koncesyonowane towarzystwo kolei żelaznej na wybudowanie kolei żelaznej z Bononii do Ferrary postanowiło budować także kolej poboczną z Ferrary do Pontelagoskuro. Żegluga i handel na niższym Padzie wejdzie przez to w bezpośrednią komunikacyę z kolejami żelaznemi Włoch górnych.

Państwo kościelne. Na konsystoryum odprawionem w Rzymie dnia 27. września zrana mianowani zostali kardynałami: Arcybiskupi z Chambery, Bergus i San Jago di Compostella, biskup

z Viterbo, nuncyusz Sacconi, ksiądz Panebianco i prałat Quaglia. Patryarcha wenecki miał także otrzymać tę godność, ale nadeszła wiadomość o jego zgonie.

Francuska dyrekcya portów i marynarki w Civitavecchii, zmniejszona przed miesiącem o połowę swych urzędników, została teraz całkiem zwinięta, a urzędników powołano do Francyi. Okręt stacyjny załatwiać będzie od 1. października całą służbę marynarki.

Neapol. *Pays* oświadcza w osobnej nocie, że podług ostatnich wiarogodnych doniesień będzie już wkrótce przywrócony spokój w południowych Włoszech. (Dzienniki włoskie donoszą przeciwnie).

Królestwo Obojga Sycylii ma być z uchyleniem namiestnictw podzielone na piętnaście rządów prowincyonalnych, które będą zostawać w bezpośredniej korespondencyi z rządem prowincyonalnym. Godna uwagi, że prowincye neapolitańskie same nalegają o to, ażeby nie zależały od miasta Neapolu.

Niemce.

(Kodex karny i postępowanie.)

Frankfurt n. M., 27. września. W sprawozdaniu wydziału z 12. sierpnia względem zaprowadzenia wspólnej cywilnej i kryminalnej ustawy dla niemieckich państw związkowych rozwinięte są powody, dlaczego zaprowadzenie wspólnego karnego kodexu nie jest tak nagłe, jak zaprowadzenie jednakowego prawa komunikacyi i jednakiej normy cywilnego procesu w następujący sposób: „W prawie karnem i w procesie karnym było ustawodawstwo w Niemczy w tym stuleciu daleko czynniejsze, niż w prawie cywilnem i w procesie cywilnym. Z małemi wyjątkami istnieją we wszystkich państwach związkowych nowe kodexa, a chociaż przezto formalna jedność na tej dziedzinie prawa zginęła, jednak nie zachodzi to materyalnie w jednakim stopniu. Nowsze ustawy karne polegają głównie na jednakich umiejętnością rozwiniętych zasadach, a przy układaniu każdej z nich miano wzgląd na poprzedzające i budowano dalej. Nie byłoby przezto żadną trudnością, z najnowszych kodexów karnych niektórych państw niemieckich i z wniosków właśnie wziętych pod obrady przez członków prawodawstwa ułożyć powszechny karny kodex niemiecki. Przeciwnie zaś nie można utrzymywać, że do tego zmusza bardzo nagląca potrzeba. Bo zachodzące różnice polegają mniej na zasadach względem tego, które czynności są karygodne, jak raczej na postanowieniach stopnia karygodności, a w tym względzie jest nietylko nieszkodliwy brak niejednostajności, lecz niejedna nierówność jest może uzasadniona w charakterze, obyczajach w sposobie życia i innych stosunkach pojedyńczych szczepów ludowych i części kraju."

Rosya i Królestwo Polskie.

(Doniesienia z Kaukazu. — Rozgraniczenie od Chin. — Klasyfikacya podatkowa rzemieślników.)

Petersburg, 21. września. Że po wzięciu Szamyla w niewolę jeszcze nie jedno trzeba było uczynić, aby Kaukaz uspokoić, piszą do *H. Börs. H.*, tego dowodzi klęska walecznego i śmiałego przywódzcy Karabula w Dagestanie. Jego towarzyszy rozproszono, on zaś dostał się w niewolę nie bez wielkiej straty ze strony Rosyan. Uporowi Kozaków, którzy nie chcieli przesiedlić się na Kaukaz, położono koniec ukazem, na mocy którego otrzymają wynagrodzenie za opuszczone zagrody i koszta podróży.

— Według wiadomości dziennika *Amur* odbył się dnia 28go czerwca nad jeziorem Hanki przy ujściu rzeki Balenkha w rosyjskiem mieście Tury Róg zjazd rosyjskich i chińskich pełnomocników, którzy podpisali uzupełniający dodatkowo protokół do traktatu pekińskiego względem wytyczenia granicy od jeziora Hanki aż do japońskiego morza. Z rosyjskiej strony toczyli negocyacyę kontradmirał Kapakmicz i pułkownik jeneralnego sztabu Budagowski, z chińskiej dwóch wyższych urzędników. Ułożenie mapy było bardzo trudne, tak, iż zabrało kilka dni czasu. Podpisanie odbyło się w uroczysty sposób śród wielkiego tłumu Chinów, i jeszcze tego samego dnia odjechał kapitan Turbin z kilkoma urzędnikami wytyczać granicę. Nazajutrz Chinowie zwinęli swój obóz i odjechali do domu.

— Według najnowszych wiadomości z Kaukazu powiodło się jenerałowi Łazarewowi, schwytać niebezpiecznego naczelnika plemienia Unkratl w Dagestanie, nazwiskiem Karakul Mahmu, i stronników jego przywieść do posłuszeństwa. Stało się to w końcu lipca. Wprzódy jeszcze dn. 7. czerwca napadł Karakul na obóz trzech kompanii pułku kurinskiego pieszego, podczas gdy żołnierze poszli do lasów drwa rąbać, a w obozie pozostało trzech oficerów i 30 żołnierzy. W napadzie tym poległo z strony rosyjskiej 2 oficerów i 11 żołnierzy, a 1 oficer i 5 ludzi odniosło ciężkie rany.

Petersburg, 24. września. Na wniosek ministerstwa spraw wewnętrznych rozporządził Cesarz pod dniem 6. sierpnia b. r., że przy klasyfikacyi podatków nie mają rzemieślnicy tworzyć osobnej klasy, lecz należy ich szacować tak samo jak mieszczan obywateli; to ma trwać tak długo, dopokąd nie wyjdzie nowa ustawa względem stosunków rzemieślniczych.

Księstwa Naddunajskie.

(Sprawa unii.)

Allg. Pr. Ztg. z dnia 29go b. m. pisze: Dzienniki podają wiele mylnych wiadomości względem sprawy Księstw Naddunajskich. Dowiadujemy się, że przed kilku miesiącami Porta proponowała mocarstwom w administracyi i prawodawstwie zaprowadzić unię pod pewnemi warunkami. Te propozycye są obecnie przedmiotem układów pomiędzy gabinetami i ich reprezentantami w Konstantynopolu a ministrami Porty. Pomimo wszelkiej różnicy zdań nie stracono wcale nadziei, że wkrótce wszyscy zgodzą się przyjąć propozycye Porty.

Montenegro.

(Uchwały zgromadzenia.)

Agram. Ztg. pisze, że książę montenegryński widząc, że Omer Basza trzyma się zaczepnie, zwołał wszystkich senatorów i dygnitarzy kraju na posiedzenie do Cetynii, na którem zapadły głównie dwie następujące uchwały: 1. Wysłać do Cesarza Napoleona dwóch deputowanych z prośbą, aby się ujął za uciśnionymi chrześcianami w Hercogowinie i Czernogórze. 2. Przeszkodzić Omerowi Baszy najazd Czernogóry, a przeto bronić do upadłego wąwozów, które prowadzą w głąb kraju, aby tymczasem legia węgierska pod Türrem mogła działać w zapleczu armii tureckiej.

Turcya.

(Amnestya. — Wiadomości bieżące.)

Konstantynopol, 21. września. Ogłoszona została amnestya skazanym za spisek Kuleli. Większa część ich, jako to Czerkies Hussein Basza, Hussein Bej i Rassim Bej, obadwaj synowie Sulejmana Baszy, Ali Bej, Takir Aga, Kurszyd Effendi, sekretarz rady Tofany i Mehemed Effendi, którzy skazani byli na dożywotne więzienie w fortecy, otrzymali pozwolenie powrócić do Stambułu; inni będą albo internowani, albo odesłani do miejsca urodzenia.

Podług francuskiej korespondencyi panuje wielkie wzburzenie w Adryanopolu. Dnia 15. września napadło 12 Greków w okolicy miasta katolickiego księdza bułgarskiego Sorghi i zamordowali sztyletami.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Zagrabie, 30. września. Dwustu Serbów wtargnęło za Drynę do Bosnii; Turcy koncentrują się spiesznie do odporu; zaszło już kilka utarczek.

Neapol, 30. września. Jutro oczekują tu demonstracyi ludu. W liście do jenerała Tupulti powiada Cialdini: „Nie mogę dopuszczać żadnej demonstracyi, której wpływ opóźniłby rozwiązanie kwestyi rzymskiej. Powierzam utrzymanie porządku gwardyi narodowej. — Bezimienne plakaty obstają przy demonstracyi.

Turyn, 1. października. *Opinione* przypisuje zaburzenia w Romagnii partyi Mazzinistów. Drożyzna żywności jest tylko pozorem.

Rzym, 30. września. (Na Paryż). Na odprawionem dziś zrana tajnem konsystoryum wynurzał się Papież w alokucyi o wypadkach włoskich, o wydaleniu arcybiskupów z Neapolu i o sprawach Mexyku i Nowej Granady.

Wiadomości handlowe.

Ceny przeciętne czterech głównych gatunków zboża i innych artykułów od 1. do 16. września b. r. na targach w Nadwórnie, Trembowli, Tarnopolu, Jaworznie, Krakowie i Makowie.

	Miejsce targu											
	Nadwórna		Trembowla		Tarnopol		Jaworzno		Kraków		Maków	
	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.
	waluty austryackiej											
Mec pszenicy . . .	4	.	3	70	3	45	4	50	5	32	5	40
„ żyta . . .	3	.	2	60	2	47	4	.	3	47	4	50
„ jęczmienia .	2	.	1	75	1	80	2	50	2	36	2	60
„ owsa . . .	1	5	1	.	1	.	1	50	1	34	1	50
„ hreczki . .	.	.	.	.	2	.	.	.	2	50	.	.
„ kukurudzy .	2	55	.	.	.	.	.	.	4	.	.	.
„ kartofli . .	.	.	.	.	.	80	1	25	1	17	1	.
Cetnar siana . . .	.	80	.	.	1	.	.	70	.	78	.	80
„ nasienia konicza	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
„ wełny	.	.	.	.	.	.	.	.	78	.	.	.
Sąg drzewa twardego	5	25	.	.	10	50	.	.	13	.	4	92
„ „ miękkiego	4	20	.	.	9	.	4	.	10	.	4	2
Funt mięsa wołowego	.	9	.	11	.	12	.	16	.	19	.	12
Mas okowity . . .	1	60	.	53	.	58	1	.	.	88	.	80

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 3. października.

Hotel rosyjski: PP. Ks. Czetwertyński Wł., z Kijowa. — Hr. Golejowski Adam i Jabłoński Józ., z Rawy.

Hotel europejski: Malczewski Kaz., z Skwarzawy. — Klimecki Winc., ze Stryja. — Berezowski H., z Wodnik. — Walewski K., z Kłodna. — Czajkowski M., z Cieszanowa — Kratochwil Max, Wasylowa.

Hotel Langa: Hr. Grüne, c. k. rotm., z Żółkwi. — Br. Mustaza Mik., z Sadogóry.

Hotel krakowski: Croise Lud, z Koszelowa. — Lewicki Leon, dziekan. z Woli wielkiej.

Zajazd Kuhna: Handler Fr., z Porudna. — Rychter Fr., z Obertyna.

Zajazd Krynickiego: Kowalski Ign., z Tejsarowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 3. października.

PP. Starzewski Ed., do Bertyszowa. — Lewkowicz Ant, do Kijowa. — Delius J, do Wiednia. — Bykowski Wł., do Popowiec. — Bystrzanowski L., do Makuniowa. — Leszczyński E, do Płonny. — Kownacki A., do Czernicy. — Bielski St., do Rychciec. — Skrzyński Ign., do Strzyżowa. Drużbacki Fr. Eust, do Bratkowiec. — Ks. Czetwertyński Wł., do Kijowa. — Miliński Fr., do Jalinkowa. — Wierzbicki J., do Kutkorza. — Malczewski H, do Gniłowód. Janicki J., do Ostrowa. — Krzywicki K., c. ros. radca pań. do Petersburga.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie

Dnia 1. października 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god zrana	327.17	+ 7 1	93.8	póln.-zachod.	sł.	mgła
2. god. po poł	327 16	+ 10 7	85.7	„	„	pochmurno
10.god. wiecz.	327 12	+ 10 6	89.2	zachodni	„	„

TEATR.

Dziś na scenie polskiej: „**Fiakier paryski**", obraz charakterystyczny w 2 oddziałach a 6 aktach z francuskiego.

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 3. października.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 złr. 80.55. Metaliki po 5% za 100 zł. 67 35; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.— Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—. Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 756.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 184.20; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł.

Wexlowy. Za 100 zł. południowo niemieckiej waluty —.—. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 137 —. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.55, dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—, półkorony —.—. Srebro 135 25.

Kurs lwowski.

Dnia 3. października.

		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	44	6	50
Dukat cesarski	„ „	6	48	6	54
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	11	13	11	25
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	14	2	16
Talar pruski	„ „	2	3	2	6
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „				—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	79	38	80	13
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	83	38	84	13
Akcye gal. kol. żelaz Karola Ludwika	bez kuponów	150	—	151	75
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	65	83	66	45
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	79	90	80	90

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 3. października

	Instytut kupuje zł.	c.	Instytut sprzedaje zł.	c.	Za kupon wypada zł.	c.
Dawne prócz kuponów 100 po w.	84	.	84	52½	1	7⅓
Nowe „ „ 100 „ „	80	.	80	50	1	2²⁄₉

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 30. września.

1. Długi publiczne.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	61.35	61 40
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	80 30	80 40
Z pożyczki narod. z proc. od kwiet. do paźd po 5%	80 50	80.70
Z r. 1851, ser. B. po 5%	—.—	—.—
Metaliki po 5%	67.—	67 10
Metaliki z proc od maja do listopada po 5%	67 15	67 50
dtto. „ 4½%	58 —	58 50
dtto. „ 4%	51 50	51 75
dtto. „ 3%	39 —	39 50
dtto. „ 2½%	34 —	36 —
dtto. „ 1%	13 50	13 75
Przez. do wyloс. z r. 1839	115 50	116 —
„ 1854	86 —	86.50
„ 1860	83 40	83 59
Przeznaczone do losowan. z r. 1860 po 100 zł	88 —	88 25
Renty Como p. 42 lir. aus.	16 50	17.—
Wyloс. obl. dawn. długu państ. po 5%	66 —	66.50
„ 4½%	58 —	58 50
„ 4%	51 —	52.—
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½%	45.—	46.—
„ 3%	47	48.—
„ 2½%	46 —	47.—
„ 2¼%	41 —	41 50
„ 2%	36 50	37 50
„ 1¾%	32 —	33.—
dtto. z procent za granicą „ 5%	66.—	66 50
„ 4½%	57 —	58.—
„ 4%	50 50	51.—

B. krajów koronnych (Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.)	pien.	towar.
Niższej Austryi	87 —	87 50
Wyż. Aust. i Salb.	87.	87 50
Czech	90.50	90 75
Morawii	— —	85 50
Szląska	83 50	84.—
Styryi	86 50	87.—
Tyrolu	98.—	99.—
Kar., Krainy. i Wyb.	87.—	87.50
Węgier	67 75	68.25
Obl. ind. po 5 proc. za 100 zł. Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii	66 50	68 50
Galicyi	66 25	66 75
Siedmiogr. i Bukow.	64 75	65.25
Lom. wen. poż. z r. 1850	110 —	112.—
Wen. pożyczka z r. 1859	93 —	— —
Dług Tyrolu, Dług Salcburga, Dług Krainy po 5%	66 —	66 50
„ 4%	50 50	51.—
„ 3½%	43.—	43.50
„ 3%	38.	38.50
„ 2½%	31.50	32.—
„ 2%	24 50	25.—
„ 1¾%	21.—	21.50

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
po 3% za 100 zł.	18.—	20.—
„ 2½% za 100 zł.	15.—	17.—
„ 2¼% za 100 zł.	14.—	15.—
„ 2% za 100 zł.	13.—	14.—
„ 1¾% za 100 zł.	10.—	11.—

3. Akcye.

	pien.	towar.
Banku nar.	756	758
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	182.10	182.20
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	588	589 —
Półn. kolei po 1000 zł. m. k.	2012	2013.—
Tow. kolei żel państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	274	274 50
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	165 75	166 —
Połud.-półn.-niem. kolei kam. po 200 zł. m. k.	119 75	120.25
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.—	147.—
Połud. kolei państ., lomb.-wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 160 zł. (80%)	232 50	233 00
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m. k. z wpł. po 140 zł. (70%)	150 50	151 —
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	18.—	19.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m. k	78.—	80.—
Kolej Busztehradzka po 500 zł m. k.	695.—	700.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	142.—	143.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł.		
dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	122.—	124.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	423.—	429.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	205.—	210.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	390.—	392 —
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	370.—	375.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—.—	—.—

4. Listy zastawne.

	pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	102 25	102 75
10 „ 5%	95 50	96 50
przeznacz. do los. po 5%	89 75	90 25
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	99.90	100
przez. do los. po 5%	86.50	86 75
Gal. Tow. kred. po 4%	—.—	80.50

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	96 25	96.75
detto detto w srebrze uproc za 100 zł. w. a.	102 20	102 40
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	139.—	139 50
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	—.—	95.
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	133.—	134 —
Kol. Gloggn. za 100 zł.	81.—	82.—
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	96.50	97.—
Lloyda za 100 zł.	85 —	88.

6. Losy.

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	120	120 25
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	95 25	95.75
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	124.—	125.—
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	36.—	36.50
Esterhazego po 40 zł. m. k.	97.—	98 —
Salma „ 40 „ „	36.50	37.—
Palfiego „ 40 „ „	36 —	36.25
Clarego „ 40 „ „	35 25	35.75
St. Genois „ 40 „ „	35 75	36 25
Windischgrätza 20 zł. „	23 —	23.50
Waldsteina 20 „ „	22.50	23.—
Keglevicha 10 „ „	14.50	15.—

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p.-n	114.35	114 50
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n	114 50	114 70
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	100 70	100 80
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	53 —
Londyn za 10 ft. szt	135 50	135 65
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	53 —	53 10
Marsylia za 100 fr.	53 10	—.—
Paryż za 100 fr.	53.15	53 20
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piast. woł.	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—

Kurs złota.

	pien	towar.
Dukaty ces. men.	6.50	6.51
dtto. pełnej wagi	6.50	6.51
Korona	18.70	18 75
20frankówka	10 80	10.82
Rosyjski impery.	11.15	11.18
Talar związkowy	2.02	2.02½
Srebro	134.50	134 75
Kurs korony w k. kasach	13 zł. 56 c.	

KRONIKA.

(Pożar.) Dnia 26. września r. b. o 4. godzinie zrana wszczął się pożar w chacie Dmytra Z. w **Woli Oleszyckiej** w obwodzie żółkiewskim i zniszczył trzy domy mieszkalne z wszystkiemi budynkami gospodarskiemi, cały zapas zboża, drób i kilka sztuk nierogacizny. Ale większe jeszcze nieszczęście dotknęło rodzinę Dmytra Z., szeregowca w c. k. pułku, gdyż zginęło mu w płomieniach dwoje dzieci, jeden 3letni a drugi 9miesięczny chłopiec, których dla nagłego rozszerzenia się ognia niezdołała uratować matka.

(Wyprawa pruska.) Gazeta bankowa i handlowa pisze: Według najnowszych doniesień, otrzymanych pocztą zamorską, z Hongkong, sięgających po dzień 27. lipca, starania pruskiego posła hr. Eulenburga, aby zawrzeć z rządem chińskim traktat handlowy, poszły bardzo niepomyślnie. Hr. Eulenburg przepędził przeszło pół roku w porcie Tiensin na pokładzie parowca Arkona z dwoma innemi okrętami żaglowemi. Układy stanowczo zerwane. Książę Kong brat Cesarza chińskiego, zarządzający obecnie wszystkiemi sprawami zewnętrznemi, odmówił przyjąć posła pruskiego i wejść z nim w układy. Posłowie francuski i angielski, którzy na księcia Kong tak wielki wpływ wywierają, nie chcieli jak się zdaję wpływem swoim dopomódz posłowi pruskiemu. Bezskuteczność układów będzie miała bardzo przykre następstwa nie tylko dla Prus ale dla widoków całej Niemczy na Wschodzie. Chinowie nie umieją poważać tylko tego, kogo się boją. Dzienniki zagraniczne wyrażają się w następny sposób o całej tej sprawie:

Jeżeli nie jest kto w stanie w Chinach żądań swych poprzeć siłą, to lepiej niech się z niemi nie odzywa. Trochę tego znaczenia, którego używali Niemcy w Chinach, stracili już obecnie do reszty, skutkiem niepowodzenia wyprawy wschodnio-azyatyckiej w Pekinie. Przeświadczono się bowiem teraz, że ani Prusy, ani Niemcy w ogóle nie są w st nie poprzeć żądań swoich działami Armstronga, co więcej, że ani francuski ani angielski konzul nie myśli przemawiać za nimi. Malarz Hajne korzystając z swej godności obywatela amerykańskiego dostał się za amerykańskim paszportem do Pekinu, ale powrócił bezskutecznie, podobnie jak i szef jego hr. Eulenberg, który z całą eskadrą powrócił już do Shanghai, gdzie się obecnie znajduje.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sarigni.* *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*